

חשמונאים (שעון קיץ)

כניסת השבת: 18:47

יציאת השבת: 19:45

שבת קודש

שמיני

שבת מברכין

מפטירים:

"ויסף עוד דוד"

(שמואל ב' ו' - א')

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

במנהגי ימי הספירה, עפ"י שו"ע וילקוט יוסף סימן תצג

הקדמה

ימי הספירה במקורת היו ימי קדושה והארה, כפי שניתן ללמוד מהרמב"ן ויקרא כג' - לו: "...ועצרת היא - כי שם נעצר הכל. וציוה בחג המצות שבעה ימים בקדושה לפנייהם ולאחריהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום שבעה שבועות כימי עולם, וקדש יום שמיני כשמיני של חג, והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג, והוא יום מתן תורה..."

במסכת יבמות סב: מובא: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטופרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמים, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום, ושנאה להם רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה. תנא: כולם מתו מפסח ועד עצרת. אמר רב חמא בר אבא, ואיתימא ר' חייא בר אבין: כולם מתו מיתה רעה. מאי היא? אמר רב נחמן: אסכרה.

כתב המהרש"א שם - מפני שלא נהגו כבוד זה לזה - לא חש כל אחד מהם על כבוד תורה של חבירו, דאין כבוד אלא תורה, ולכן מתו במידה זו, כי הוא חיך וגו'. מתו באסכרה - אפשר שכל אחד דיבר לשון הרע והיה מספר בגנות חבירו. כמו שאמרנו סימן לשון הרע - אסכרה.

מפני כך נוהגים מספר מנהגי אבלות בימי ספירת העומר, כפי שיבואר להלן. אמנם יש שנותנים נימוקים אחרים למנהגים אלו, אולם הטעם העיקרי לדעת רוב הראשונים, הוא על מותם של תלמידי רבי עקיבא בימי הספירה. מנהגי אבלות בימים אלו קלים הם מאלו שבימי בין המצרים, היות ועיקרם של ימים אלו הוא קדושה והארה כמובא לעיל.

פרטי הלכות

א. נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר, מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא, אבל לארס ולקדש, מותר. וגם נשואים, מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו... נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג לעומר, שאומרים שאז פסקו מלמות... יש נוהגים להסתפר בראש חודש אייר, וטעות הוא בידם. (תמצית מדברי מרן בסימן תצג)

ב. כתב על כך הרמ"א בהגה: מיהו בהרבה מקומות נוהגים להסתפר עד ראש חודש אייר, ואותן לא יספרו מ"ג בעומר ואילך, אעפ"י שמותר להסתפר בל"ג בעומר בעצמו. ואותן מקומות שנוהגים להסתפר מ"ג בעומר ואילך, לא יסתפרו כלל אחר פסח עד ל"ג בעומר. ולא ינהגו בעיר אחת מקצת מנהג זה ומקצת מנהג זה, משום לא תתגודדו וכל שכן שאין לנהוג היתר בשתינה. (כיום לא מקפידים על כך)

ג. מנהג הספרדים ועדות המזרח עפ"י מרן בשו"ע לקיים את מנהגי האבלות מפסח ועד ליום ל"ד לעומר בבוקר, מפני שמתו עד ליום ל"ד בעומר, כמבואר בכמה מהראשונים, שמתו מפסח ועד "פרוס" עצרת - מחצית חודש - 15 יום לפני עצרת, שהוא יום ל"ד לעומר. לפי מנהג זה, מיום ל"ד לעומר והלאה, אין צריך עוד לנהוג מנהגי אבלות.

ד. בקהילות אשכנז יש מנהגים שונים לגבי תקופת ימי מנהגי אבלות זו: > יש הנוהגים בהם מאחרי פסח עד ל"ג לעומר, ומאחרי יום זה והלאה אינם נוהגים עוד מנהגי אבלות.

> יש הנוהגים בהם מב' באייר עד ערב חג השבועות. הנהגים כך מקילים לעשות נישואין ולהסתפר ביום ל"ג לעומר, ולאחר מכן חוזרים ונוהגים מנהגי האבלות עד ערב שבועות.

> יש הנוהגים בהם מיום א' של ראש חודש אייר (ל' ניסן) עד ליום הראשון של שלושת ימי הגבלה, דהיינו יום ג' בסיון בבוקר. למנהג זה מקילים לעשות נישואין ולהסתפר בל"ג לעומר, ולאחר מכן חוזרים למנהגי האבלות עד ליום ג' בסיון.

> יש הנוהגים בהם מאחרי פסח בכל ימי ספירת העומר, עד ערב שבועות. ורק ביום ל"ג לעומר מקילים לעשות נישואין ולהסתפר.

ה. מרן כפי שהובא לעיל ציין במנהגי האבלות בימי הספירה רק את המנהג לא לישא אשה ולא להסתפר. אולם בפועל, למנהגי אבלות אלו נוספו מנהגי אבלות, ואלו הם עיקרי מנהגי האבלות שנוהגים בימי הספירה:

- > לא לישא אשה.
- > לא להסתפר ולא להתגלח.
- > לא לשמוע כלי שיר ולא לעשות ריקודים ומחולות.

ו. מותר לספרדים ועדות המזרח להשתתף בחתונה של אשכנזים הנערכת עם כלי זמר בל"ג לעומר, ואף לשיר ולרקוד לכבוד החתן.

ז. מותר לאשכנזים להשתתף בחתונה של ספרדים הנערכת לאחר ל"ד לעומר, אפילו לנוהגים מנהגי אבלות גם אחרי ל"ג בעומר.

ח. קהילות יהודי תימן נהגו שבימות השבוע לא מסתפרים ומתגלחים וביום שישי מסתפרים ומתגלחים לכבוד שבת. (עפ"י שו"ת פעולת צדיק)

ט. יש נוהגים לא להסתפר או להתגלח מערב פסח עד ערב חג השבועות, וכן דעת רבינו האר"י ז"ל ורבותינו המקובלים. הנוהגים כך אינם מסתפרים ומתגלחים אפילו ביום ל"ג או ל"ד בעומר, ואפילו לבעל ברית, או חתן. מנהג המקובלים בזה לא פשט אלא בקרב המקובלים וההולכים תמיד על פי תורת הסוד.

י. מותר לגזוז מעט מן השפם, כשהדבר מפריע בשעת האכילה וכדומה. יא. מותר בימים אלו לגזוז ציפורניים.

יב. מותר לנשים להסתפר בימי הספירה. ואין צריך להחמיר בזה כלל, אך נכון להחמיר שלא לספר את הקטנים בימי הספירה.

יג. יש מתירים להסתפר ולהתגלח בר"ח אייר, וסומכים על דברי הרדב"ז שכתב להקל בזה, אך מרן בשו"ע כתב כי טעות היא בידם.

יד. מי שרגיל לגלח שיער הזקן, וגידול הזקן בימי הספירה גורם לו צער רב, יעשה שאלת רב. מכל מקום ראוי לכל אדם (ובפרט לבני תורה) להחמיר בזה, שלא להתגלח אף ביום ראש חודש אייר, או בערב ראש חודש אייר.

טו. איסור שמיעת כלי שיר בזמן ה' לא הוזכר במפורש שו"ע, עם כל זאת פשט המנהג להימנע משמיעת שירה ונגינה של שמחה בימים אלו.

טז. לגבי שמיעת שירה עם נגינה ברדיו, יש אוסרים ויש מתירים, וכיום רבים מקילים בזה.

יז. אסור לעשות ריקודים ומחולות בימי הספירה לפני ל"ג בעומר. עם כל זאת בסעודת ברית מילה, וסעודות מצווה בזמן, כגון פדיון הבן, בר מצווה, וכדומה מותר לקיימן ולהשמיע כלי שיר, ריקודים ומחולות.

יח. בימי הספירה מותר לעבור לדירה חדשה, וכן מותר לסייד את הדירה וכדומה, כמו כן מותר לקנות בימים אלו רהיטים חדשים.

יט. מעיקר הדין מותר לברך שהחיינו בימים אלו על פרי חדש ובגד חדש, לכן מותר לקנות וללבוש בגדים ותכשיטים חדשים, בימים אלו ולברך עליהם "שהחיינו" ויש נמנעים מכך, אך גם לשיטתם מותר ללבוש את הבגד החדש בשבת ולברך עליו שהחיינו.

אמרי בינה - מאמרי זוז"ל בשבוע המידות הטובות

לדעת בעל ה' אורחות צדיקים' שלושים דברים על האדם לזכור בכל יום פעמיים, ולהכניסם בעמקי הלב, כדי שעבודתו תהיה מקובלת לפני הקב"ה, ותשא חן וחסד לפניו. בגיליונות הקודמים הובאו עשרים ושניים מהם.

המקנא העשירים ושלוש - שיזכור תמיד גדולתו של האל, יתברך, ויבחין בריאות העולם, גדולים וקטנים, ואיך הגלגלים הולכים, והשמש והירח והכוכבים, וירידת הגשמים, ונשיבת הרוחות, וכאלו עוד הרבה, עצמו מספר. ובשביל שאדם רואה אלו הנפלאות תמיד, אינו תמה לבו על כך, אבל כשהחמה או הלבנה לוקה, אז הוא תמה מאד, בשביל שאין זה תדיר ורגיל כמו סיבוב השמש בכל יום ממזרח למערב.

לכן הבט אליהם, ועשה עצמך כאילו לא ראית הנפלאות מימך, ויהא נראה כאילו היית סומא עד עתה ועכשיו פתחת עיניך, אז היה נפלא בעיניך מאד - כן תעשה עצמך בכל יום. וכן אמר דוד (תהלים קלט ז'): "נפלאים מעשך ונפשי יודעת מאד".

(על פי אורחות צדיקים - שער הקנאה)